

ŽIVOT, KÁZNE
A ZÁZRAKY
J. M. VIANNEYHO

SVÄTEC,

KTORÝ ČÍTAL V DUŠIACH

SVÄTEC,
KTORÝ ČÍTAL V DUŠIACH

SVÄTEC, KTORÝ ČÍTAL V DUŠIACH

Život, kázne
a zázraky
J.M.Vianneyho

Vydal: © Zachej.sk, 2020
Grafika: © Bookwork.sk
Prekladateľ: Silvia Koscelanská-Hajdučeková
Pavol Petřík
Jazyková korektúra: PhDr. Adriana Matoláková, PhD.

Katechézy J. M. Vianneyho publikované v tejto knihe sú výňatkom z knihy *Esprit Du Curé D'Ar*s (Duch farára z Arsu), ktorú napísal Abbé Alfred Monnin, a Príhovory sú z knihy *Ars ou, Le Jeune Philosophe redevenu Chrétien*, Périsse Frères 1856 podľa výberu, ktorý obsahuje publikácia *The Spirit of the Curé of Ars*, London 1865.

Zdrojom životopisu, zdokumentovaných zázrakov a citátov je kniha Sv. Jan Maria Vianney, farár z Arsu, ktorej autorom bol prelát Mons. Fr. Vaněček.

Biblické citáty sú uvedené podľa oficiálneho katolíckeho prekladu Svätého písma (SSV, 2016).

Nihil obstat: Mons. Gabriel Ragan

Imprimatur: Mons. Bernard Bober, arcibiskup – metropolita, ABÚ Košice – Prot. č. 855/20, 6. 8. 2020

ISBN: 978-80-8211-211-8

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie v žiadnej podobe ani žiadnym spôsobom (elektronicky, mechanicky, fotokópiami ani iným spôsobom) reprodukovat' bez súhlasu vlastníka autorských práv.

„Živo pred sebou vidíme nenápadnú postavu Jána Krstiteľa Máriu Vianneyho, jeho dlhými šedinami ovenčenú hlavu, milú, pôstmi vychudnutú tvár, z ktorej žiari nevinnosť a svätosť jeho pokornej a nežnej duše – tú tvár, ktorá naplnila každého pri prvom stretnutí s ním zbožnými myšlienkami a pocitmi. Jeho slovám a slzám neodolal ani ten, kto mal srdce úplne zatvrdnuté hriechmi. Koho potom neoblomili jeho večerné kázne, prednášané tichým hlasom, aby nečinil pokánie a aby opäť neprilnul láskou k Ježišovi? Áno, v tom všetkom vidíme badateľné podivuhodné pôsobenie Ducha Svätého, v ktorého výlučnej moci je z prostého a nevzdelaného človeka stvoriť šikovného a skúseného rybára ľudských duší.“

pápež Pius XI.

Pápež Pius XI. predniesol tieto slová na svätodušných sviatkoch v roku 1925. (Acta Apost. Sedis, XVII., 1925. P 223 – 225)

Predhovor

Dostávajú sa vám do rúk slová človeka, ktorý tisícim ľuďí otvoril nebo. V jeho príhovoroch môžeme nájsť odpoveď na otázku, ako sa mu to podarilo. Slová jeho kázní odrážajú každodenné snaženie neúnavného kňaza – život bez kompromisov naplnený obetou, ktorá vedie do neba. Ján Mária Vianney jednoducho dovolil Bohu, aby ho urobil svätým.

Svätý Ján Mária Vianney nám ukazuje, že v svätosti možno nájsť skutočné šťastie a pravý zmysel života. Jeho slová sa budú zdať tvrdé, nepochopiteľné, nemoderné, no napriek tomu sú potrebné.

Vo svojom okolí môžeme vidieť snahy urobiť evanjelium milé, príjemné, moderné, bez kríža. Napokon zistíme, že skutočné evanjelium už vôbec nepoznáme. Máme vieru, s ktorou nevieme zaobchádzať a ktorú často nevieme odovzdať ďalej ani vlastnej rodine.

Vidíme, že ľudia, ktorým sa zásadovosť svätcov v snahe dosiahnuť nebo zdá prehnaná, sú nekompromisní, ba až nenásytní vo svojom snažení, keď ide o svet, peniaze, kariéru...

Ján Mária Vianney bol nenásytný, keď išlo o nebo a nesmrteľnú dušu. Jeho pohľad na život bol jednoduchý: to, čo iní obetovali pre niekoľko dní na zemi, on obetoval pre nekonečné šťastie v nebi.

Svätý pápež Pavol VI. sa raz vyjadril, že je dosť svetla pre tých, ktorí chcú vidieť, a dosť temnoty pre tých, ktorí chcú blúdiť. Slová svätého farára z Arsu sú určené tým, ktorí hľadajú svetlo a skutočné šťastie. Samozrejme, jeho kázne majú dobový kontext: boli adresované ľuďom žijúcim v 19. storočí s ich spoločenskými osobitosťami. Ale ukazujú nám, že dobro je nadčasové. Dobro si vždy veľa vytrpí, vie sa obetovať, aby nakoniec vyhralo. Dôkazom sú tisíce ľudí, ktorých mnohoročnú zaťažosť v hriechu za niekoľko minút v Arse zlomila Božia láska.

Svedectvo života a slová svätého Jána Máriu Vianneyho sú inšpiráciou pre nás, aby sme nehľadali lacné výhovorky, ako sa niečo nedá, ale aby sme našli cestu a odhodlali sa k zmene.

Ján Mária Vianney nám s láskou pripomína, že kríž, námaha, pôst, odriekanie sú rebríkom k Bohu, k šťastiu a k pokoju. Keď sa dokážeme namáhať, aby sme získali peniaze, kariéru a iné svetské výhody, prijmime ako Božie deti aj obeť, ktorá nám otvorí cestu do neba.

G. H.
vo Varíne, 14. júla 2020

Úvod

4. augusta 1859 zomrel v Arse vo veku 72 rokov tamojší farár Ján Krstiteľ Mária Vianney, ktorý tam pôsobil vyše štyri desaťročia.

Narodil sa v dedinke Dardilly neďaleko mesta Lyon 4. mája 1786 a toho istého dňa bol aj pokrstený. Pochádzal zo zbožnej roľníckej rodiny a mal päť súrodencov – dvoch bratov a tri sestry.

Zásluhou svojej ušľachtilej matky Márie, rodenej Belezuovej, sa už v útlom veku stal horlivým čitateľom Panny Márie. Keď mal jedenásť rokov, pristúpil k prvej svätej spovedi a o rok neskôr k svätému prijímaniu. Stalo sa to v dedine Ecully, kde bývala ich príbuzná Margita Humbertová, ktorá vynikala zbožnosťou a dobročinnosťou. Aby bol na sväté prijímanie náležite pripravený, vzali si ho na starosť dve rehoľné sestry.

Napriek tomu, že nemal nadanie na štúdium, ecullský farár otec Balley sa ponúkol, že ho bude súkromne vyučovať, aby mohol byť prijatý do seminára. Učenie mu nešlo, mal zlú pamäť, zato bol však nadmieru pokorný a zbožný, čo sa farárovi Balleyovi na ňom veľmi páčilo. A preto nedbal na

jeho slabé vlohý a moril sa s ním, aby mu vštíepil najnutnejšie vedomosti.

Neľahké učenie trvalo asi šesť rokov. Ján napokon začal lepšie prospievať, čo pripisoval pomoci svätého Františka Regisa, ku ktorého hrobu v Louvesci putoval pešky a o hlade.

V roku 1809 odviekli Jána k vojsku. Pokusy jeho obeťavého otca Matúša vyslobodiť ho odtiaľ boli márne. Ján napokon ochorel a v stanovený deň do vojenskej služby nemohol nastúpiť. Veliteľ prikázal, aby ho dopravili do nemocnice v Lyone, odkiaľ bol zanedlho poslaný do mestčka Roanne. Cestou si však tak ublížil, že dva mesiace musel zostať v nemocnici. Potom mal byť poslaný do boja v Španielsku.

V rozhodujúcej chvíli sa však na príhovor Panny Márie stal zázrak. Na ceste do Bayonne sa k Jánovi pridružil neznámy muž. Ujal sa ho a ukryl v zapadnutej podhorskej dedinke Noes. Ján tam potom štrnásť mesiacov vyučoval deti a býval u zbožnej vdovy Claudie Fayotovej, ktorá sa o neho starala, akoby mu bola matkou.

Jeho najmladší brat František v roku 1810 dobrovoľne narukoval, a tak bol Ján od vojenčiny oslobodený. Konečne sa mohol vrátiť domov, aby pokračoval v štúdiu, ktoré začal v sedemnástich rokoch, keď ešte nevedel ani čítať, ani písať. V roku 1812 bol prijatý do chlapčenského seminára vo Verriéresi, kde študoval filozofiu. V roku 1813 sa opäť vrátil do Ecully, kde ho farár Balley učil bohoslovie. Práve v tom období mu zomrela milovaná mama.

Po dvoch rokoch vstúpil Ján do kňazského seminára v Lyone. Poslednú skúšku urobil s veľkou biedou a 2. júla 1814 bol napokon vysvätený za subdiakona, o rok neskôr sa mu dostalo vysviacky na diakona a 9. augusta 1815 bol v Grenobli vysvätený za kňaza. Mal dvadsaťdeväť rokov.

Jeho vedomosti boli skutočne chatrné, na vysviacku bol pripustený iba preto, lebo vynikal neobyčajnou zbožnosťou a skromnosťou.

Po vysvätení sa stal kaplánom u svojho veľkého priaznivca, ecullského farára Balleya, ktorý však 16. decembra 1817 zomrel. Obyvatelia Ecully veľmi túžili, aby sa ich novým farárom stal práve Ján, ale on pre pokoru o také významné miesto nestál. Dlho však nezostal ani kaplánom a 9. februára 1818 bol ustanovený za farára v Arse.

Osada Ars bola nielen chudobná, ale i nábožensky a mravne veľmi zanedbaná. Vianney ju svojou apoštolskou horlivosťou pomaly, ale celkom obrátil. Za štyridsať rokov pôsobenia v nej vykonal veľa dobrého.

Keď 4. augusta 1859 sväto zomrel, na jeho pohreb prišiel aj biskup z Belley, vyše tristo kňazov a mnoho veriacich. Široko-d'aleko roztrúsení ľudia ho začali uctievať ako svätca a veľmi skoro sa začali šíriť správy, že sa na jeho príhovor stali zázraky.

Práve toto bolo podnetom, že cirkevní predstavitelia začali kroky, aby farár Vianney mohol byť vyhlásený za blahoslaveného. 3. októbra 1872 pápež Pius IX. umožnil pokračovanie tohto procesu.

26. júla 1896 pápež Lev XIII. slávnostne vyhlásil, že ctihodný sluha Boží Ján Mária Vianney sa preslávil hrdinskými cnosťami.

Pápež Pius X. 21. januára 1902 po príslušnom úradnom konaní slávnostne vyhlásil, že môže byť prikročené k blahorečeniu. O rok bol farár z Arsu Ján Mária Vianney v Chráme svätého Petra v Ríme vyhlásený za blahoslaveného.

Zázraky, ktoré sa stali na jeho príhovor, stále pribúdali. 13. mája 1914 bolo dekrétom stanovené, aby bolo obnovené rokovanie o svätorečení.

1. novembra 1924 bolo rozhodnuté o zázrakoch, ktoré sa stali na príhovor blahoslaveného Vianneyho, a v milostivom lete roku 1925 bolo svätorečenie prerokované na úradných zhromaždeniach konaných 30. marca, 2. apríla a 22. apríla, až napokon 31. mája 1925 došlo k svätorečeniu.

Sviatok svätého farára Jána Máriu Vianneyho je ustanovený na 4. augusta.

1. část

Život a skutky svätého J. M. Vianneyho

Prv než biskup Dupanloupe vzal na seba bremeno svojho úradu, uznal za vhodné navštíviť podhorskú dedinku Ars v Belleyskej diecéze, ležiacej na hranici s Lyonskou diecézou a poradiť sa s tamojším farárom, či má prijať, alebo zamietnuť berlu, ktorú mu ponúkajú.

„Myslím si, že mi bude veľmi ťažko starať sa o spásu duší pod ťarchou apoštolského úradu,“ povedal orleánsky biskup Dupanloupe, „prichádzam sa k vám poradiť ešte pred rozhodnutím.“

Vianney vzal liturgický kalendár, poukázal na mnohých svätých biskupov a povedal: „Ale nájdite mi v liturgickom kalendári svätého farára. Vidíte, že môj úrad je nebezpečnejší, a preda mi v mojej starobe nie je dovolené pripraviť sa na smrť osamote.“ Tento Vianneyho nápad získal pre Orleans biskupa Dupanloupa.

Vo Francúzsku neexistovalo cirkevné dielo, ktorému by radou či modlitbou nepomohol. Božia prozreteľnosť si zvolila nenápadného podhorského farára za nástroj svojej milosti.

Jeho kolískou bola nenápadná dedina Dardilly v Lyonskej diecéze. Narodil sa v nej v roku 1785, ale Ars bol o čosi neskôr jeho hlavným a takmer jediným domovom. Strom, na ktorý mladý sedliacky syn zavesil obraz Božej Matky,

je dodnes svedkom jeho zbožnosti a apoštolskej horlivosti. Tam zvolával pastierikov na pobožnosť a vyučoval ich. Doma zasa najradšej pomáhal matke pripravovať jedlo pocestným a upravovať posteľ. Vo svojej matke, ktorá denne chodievala budiť deti, aby im hneď ráno pripomenula, že prvá myšlienka má byť myšlienka na Boha, mal vynikajúci príklad zbožného života. Ako si toto napomenutie vzal Vianney k srdcu, sa dalo vidieť, keď jedného dňa nebol v posteli, a po dlhom hľadaní ho našli kľačať v kúte chlieva, kde sa nerušené modlil.

Obdobie jeho mladosti spadá do hrôz Francúzskej revolúcie.

Prvé sväté prijímanie prijal ako jedenásťročný pod vedením milosrdnej sestry, pretože revolúcia kňazov vyhnala a kostoly zavrela. Veriacim nechala slobodu zúčastňovať sa v skrytosti a v nebezpečenstvom života na svätej omši a prijímať sväté sviatosti.

Zbožný Ján si tak získal priazeň susedov, že sa sami ponúkali prispieť na jeho štúdium, aby sa stal kňazom. Učenie mu išlo ťažko, lebo nemal dostatočnú prípravu a spolužiaci si robili posmech z jeho váhavosti. Učítelia však boli dojatí jeho pravou zbožnosťou, ktorá napokon prekonala aj posmievačných spolužiakov. Bol už blízko svätému kňazstvu, keď Napoleon opätovne zháňal francúzsku mládež, aby ju viedol na svetové jatky. Odviedli aj Vianneyho, napriek tomu, že bol zapísaný v zozname študentov teológie, ktorí mali byť od tejto činnosti oslobodení. So smútkom v tvári kráčal k určenému stanovištu. Vtedy sa k nemu pridal neznámy muž a pýtal sa, prečo je taký zarmútený. Vianney mu otvoril srdce dokorán.

Cudzinec dal smutnému regrútovi znamenie a viedol ho cez lesné chodníčky do osamelého domca, kde ho prijali

mladí, zbožní manželia. Cudzinec nenápadne a nevysvetliteľne zmizol.

Na druhý deň ho odviedli do dedinky Noes, kde pod menom Jerôme (Hieronym) vyučoval a býval u pani Fayotovej, „nad ktorú krajšiu dušu nepoznal“.

O štrnásť mesiacov neskôr sa jeho mladší brat ponúkol za náhradníka na vojnu a Vianney sa rozlúčil s učiteľstvom. Obdarovaný opúšťal svoj úkryt, aby v roku 1813 pokračoval pod vedením otca Balleyho v teológii.

Pri skúške Vianney zmätene, nesúvislo odpovedal. Jeho aj tak slabá pamäť ho úplne opustila. Jediné, čo Balley mohol pre neho urobiť, bolo, že na druhý deň mohol skúšku opakovať pred generálnym vikárom, ktorý bol dobrým výsledkom prekvapený.

Začala sa ďalšia príprava na svätenie, ktorá bola už lepšia, no skúšky stále viazli. Referencia skúšajúceho znela stále rovnako: „Vianney je v živote vzorom bohoslovca, ale pamäť ho pri skúškach opúšťa.“

Generálny vikár sa napokon uspokojil so „*scientia sanctorum*“¹ a prijal ho v nádeji, že „Božia milosť doplní, čo inde chýba“.

Dvadsaťdeväťročný novokňaz Vianney sa vrátil k svojmu učiteľovi Balleymu, pri ktorom pôsobil dva roky, až do jeho smrti. Veriaci si žiadali, aby u nich mladý kňaz zostal, ale Vianney sa cítil nehodný prijať toto miesto. Bol preložený do Arsu, kde pôsobil až do svojej smrti.

Spustnutý Ars nepoznal Božie pravdy a bol domovom telesnej i duševnej chudoby. Vianneyho vítal zanedbaný kostol a v ňom opustený oltár. Ján Mária premýšľal, ako

¹ poznanie (veda) svätých

osadu povzniesť. Denne navštevoval Spasiteľa a pokúšal sa zaviesť nepretržitú adoráciu, ale začiatky boli veľmi biedne. Mal poruke len modlitbu a Božie slovo, ale pridal k nim takú lásku k obyvateľom osady, že sa ním každý cítil milovaný.

V Arse žila zbožná zámocká pani, ktorá svoj deň venovala iba Bohu, chudobným a chorým, a stala sa horlivou členkou spoločenstva. Druhým horlivcom bol prostý nádenník, ktorý sa pred prácou aj po nej zastavoval pred svätostánkom a dlho tam zotrúval.

„Čo sa tu modlievate?“ opýtal sa ho raz Ján Vianney.

„Nehovorím nič, iba sa na neho pozerám a on sa pozerá na mňa,“ dostal odpoveď. Takéto boli začiatky ustavičnej poklony v Arse.

Neskôr sa do dediny prisťahovali dve vdovy, ktoré túžili byť pod vedením farára Vianneyho. Ich vytrvalosť prilákala ďalších, ktorí tiež chceli začať svoj deň svätou omšou a skončiť ho požehnaním a ružencom.

Na rad prišla nedeľná práca, častejšie prijímanie a oprava kostola. Farár z Arsu urobil zbierku na Boží stánok s nemalým výsledkom. V kostole postavil dve kaplnky – jednu svojmu patrónovi svätému Jánovi Krstiteľovi, kde spovedal, a druhú „svojej milučkej svätej Filoméne“, na ktorej príhovor dostal všetko, o čo prosil. Miestny gróf zariadil svätostánok a skvostný relikviár. Keď bol dom Pána opravený, pastier a jeho ovečky vzdávali vďaky Bohu za pomoc v pútnickom mariánskom mieste Fourvières pri Lyone.

Farár dal mestečko Ars do poriadku, a tak mal dostať významné miesto v diecéze. Nikomu nič nepovedal, nevzpierať sa, i keď v srdci mal iné pranie. Trikrát si smutný vzal svoj malý majetok, aby nastúpil na nové pôsobisko, ale rozvodnená rieka Saône mu v tom prechode trikrát zabránila.

Arsania medzitým prosili generálneho vikára, aby im ponechal milovaného kňaza, až im napokon vyhovel.

Na pôsobení Vianneyho bolo viditeľné Božie požehnanie, preto bol často pozývaný do okolitých obcí na sväté misie. Rád vyhovel prosbám, ale len keď mu na to zostával čas popri duchovnej správe svojej farnosti. Lásku k chudobným zo svojho domova preniesol na svoju farnosť, v ktorej zriadil sirotinec a plným právom ho nazval *La Providence*.² Aj to málo, čo mal zo sveta, venoval na útulok pre maličkých, ktorým dal za opatrovatelky dve zbožné ženy, ktoré vychoval v evanjeliovom duchu.

Začal z ničoho, sám bol architektom, murárom, stolárom, nosil tehly a vápno. Jeho príklad pohol aj ostatných a svojou pomocou, finančnou aj manuálnou, prispeli k budovaniu sirotinca.

Jeho sýpka nevysvetliteľným spôsobom neustále oplývala obilím a pivnica vínom. Pomoc mu prichádzala práve v okamihoch, keď už bola ľudská snaha v koncoch. Ten, kto dáva nebeský pokrm vtákom, nenechal ani jeho siroty bez chleba.

Sám im lámal chlieb pre dušu hodinu denne a najväčšiu váhu kládol na prijímanie Oltárnej sviatosti, cvičenie sa v cnosti a lásku k sviatostnému Ježišovi.

Arský farár mal mnoho práce, lebo jeho svedomitosť sa rovnala starostlivosti Karola Boromejského, ktorý hovorieval, že jedna duša v pastoračii poskytuje dosť práce aj štúdia i pre biskupa.

Takmer celý deň trávil v kostole. V sakristii písaval kázne, skutočné diety bolesti, ktoré mu brali spánok, kým ich v noci napísal, a spôsobovali mu starosti, kým sa ich naučil naspamäť.

² Prozreteľnosť